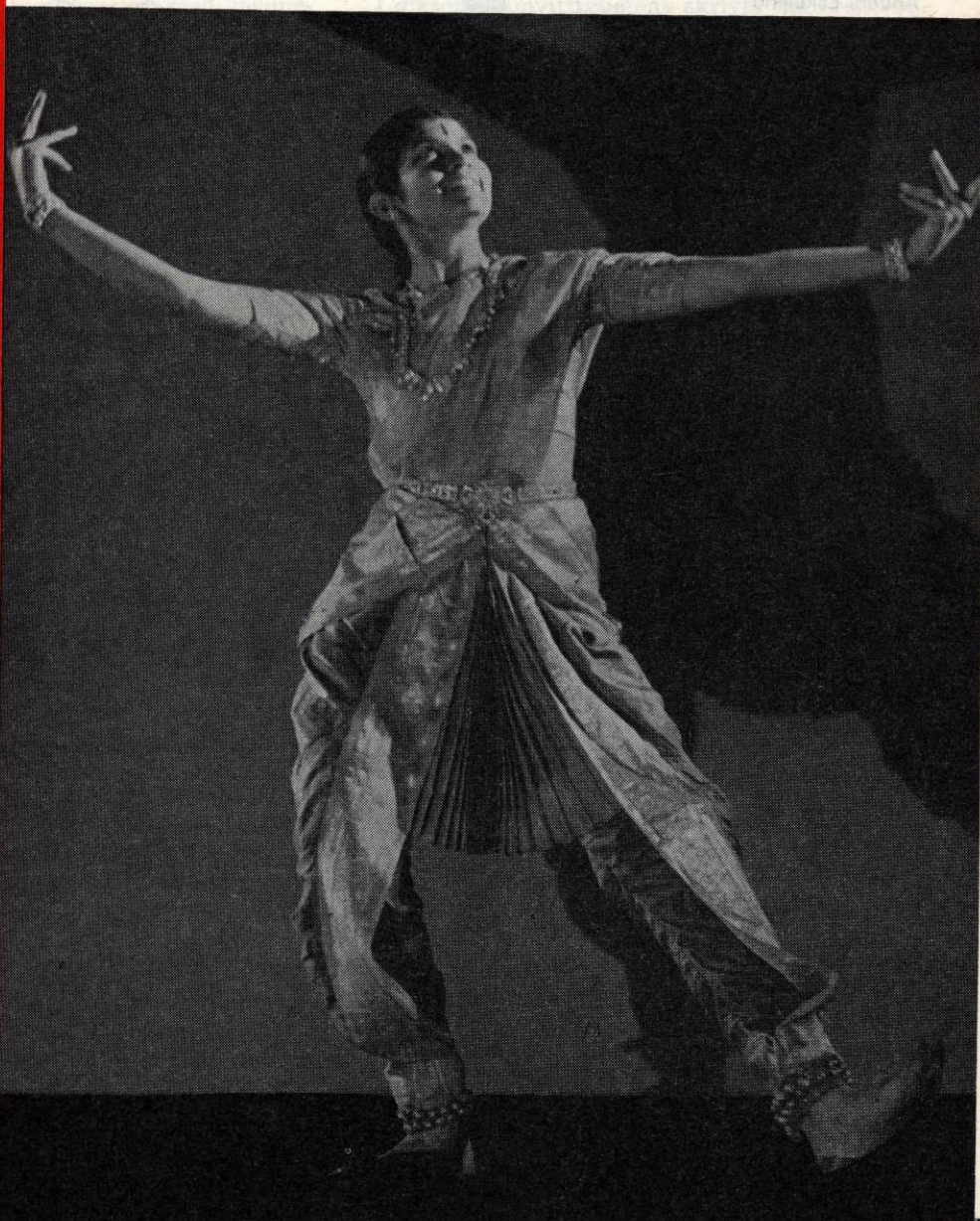

ny verden

24-01-024

TIDSSKRIFT
FOR MORALSK
OPPRUSTNING

NR. **2** 1975

Internasjonalt kvinneår

Det er en gave å være kvinne. En gave å være født med evnen til å bære frem nytt liv og nye ideer til vern og vekst for nye mennesker. Det er en kamp å være kvinne. En kamp for alt en har kjær og mot alt som truer integritet og frihet hos noe menneske.

Det er meningsfylt å være kvinne. Meningsfylt å oppfatte dype menneskelige problemer og komme dem i møte med fantasi og innlevelse.

Det er frihet i å være kvinne. Frihet til ikke å la seg styre av noen annen makt enn det som i Guds øyne er rett og tjenlig.

Det er visdom i å være kvinne. Visdom erfart av tusen-årig tjeneste.

Det er fremtid i å være kvinne. Fremtid i å gi vår ømhet, vår intuisjon, vår skaperkraft og vår intelligens i helhjertet innsats for en verden med arbeid og omsorg nok for alle.

Å være kvinne betyr å være ansvarlig for at menneskeheten tar et skritt fremover.

G. U.

Sannheten tvinger seg fram

Jens J. Wilhelmsen

På alle kanter blir vi konfrontert med menneskets manglende evne til å mestre sin situasjon. Eksempelene tårner seg opp, og håpet blir stadig mindre.

Vi ser at internasjonalt samarbeid er en livsbetingelse, men trangsynt nasjonalisme dominerer. Vi er klar over risikoen, men det lykkes ikke å stanse spredning av atomvåpen. Vi er velsignet med en hær av økonomiske eksperter, men vet ikke hva vi skal gjøre med inflasjonen. Vi er ikke i stand til å mobilisere overfloden i en del av verden for å møte behovene i en annen.

Likevel skjer det noe i denne kriseinfiserte tiden som peker framover. Hvor appeller og moralprekner ikke har nyttet, begynner begivenhetenes harde logikk å ha sin virkning. I alle leire foregår en selvransakelse og nytenkning som er et svakt lysskimmer på en dunkel horisont:

● Etter Watergate er millioner av amerikanere blitt klar over at det må renses opp i det offentlige liv. Den kritiske sans er våknet. Det skyldes Vietnam like meget som Watergate. For en supermakt er det bitter medisin at overlegenhet i økonomi, våpen og folketall ikke strekker til overfor en fiende med en sterk ideologisk motivasjon. Noen vil resignere og andre ønske hevn, men det vil også tvinge fram en nyvurdering av Amerikas verdier og budskap til verden.

● Det meste av nytenkningen i Sovjet gjøres av mennesker som er i konflikt med regimet. I et brev til Bresjnev, Kosygin og Podgorny skriver Andrei Sakharov, en av den sovjetiske H-bombens fedre, og to av hans meningsfeller: «Det eksisterer ingen annen vei ut av de vanskeligheter landet står overfor, enn en demokratiseringspolitikk iverksatt av Kommunistpartiet etter en omhyggelig utarbeidet plan. I dag har vi ennå muligheten til å tre inn på den rette vei . . ., om noen år vil det kanskje være for sent.»

I diktet «Samvittigheten» skriver dikteren Jevtusjenko:

I denne vide verden
hvor ingen er uten synd
er det fremdeles mulig å gjøre noe
så lenge det enda finnes en
som hvisker: «Hva har jeg gjort?».

● Afrika oppdager at slutten på den hvite manns herredømme ikke nødvendigvis betyr slutten på utbytting. Kenneth Kaunda, Zambias president, skriver at en leder i dagens Afrika «trenger all sin moralske styrke for å unngå den forsumpning som mye makt ofte fører med seg. For min egen del har jeg funnet at min tro er en nyttig motgift mot stormannsgale tendenser som måtte skjule seg i mitt indre . . . jeg streber etter å være en ydmyk tjener for Gud den allmektige.»

● Japan stiller spørsmålstegn ved grunnlaget for sin økonomiske styrke. Ikke bare fordi landets egen mangel på olje har blottlagt dets avhengighet av andre nasjoners godvilje. Skadevirkningene av tøylesløs materialisme gjør seg gjeldende i Japan selv. «Vi er blitt økonomiens slaver», sa en japansk politiker nylig. «Vi er kommet til et punkt hvor vi må forandre oss drastisk.»

● I Vest-Europa retter inflasjon og arbeidsløshet søkelyset mot selve vår livsform. Professor Ortlieb, sjef for Verdenshandels-arkivet i Hamburg, skriver i «Die Zeit»: «Løsninger blir først mulige når vi ikke lenger insisterer på et libertinsk slaraffenland, hvor den enkelte stadig vil øke inntekt og forbruk, eller redusere sin innsats, eller begge deler samtidig. Den rette terapi følger når vi begynner å kreve noe av oss selv, og ikke har det så travelt med å kritisere samfunnet at vi glemmer å kritisere oss selv.» En engelsk humorist sier det slik: «Mennesket har gjort pengene til sin gud, og nå har Gud i sin store nåde ødelagt pengene.»

Forts. neste side

● Råvare-knapphet og forurensning har resultert i en betydningsfull økologisk vekkelse. Men løsninger kommer til å koste. «Det eneste svar er en moralsk og åndelig revolusjon», sier Maurice Strong, generalsekretær for FN's miljøvernorganisasjon, «som går langt nok til å forandre vår livstil og gjennomsyre vårt politiske og økonomiske system».

Katastrofe eller fødselsveer?

Kjennsgjerningene tvinger fram spørsmålet om mennesket selv, hva det er og hva det kan bli. Det skjer i helt forskjellige samfunnssystemer. Vi kommer ikke videre uten at menneskenes holdninger og mål forandres.

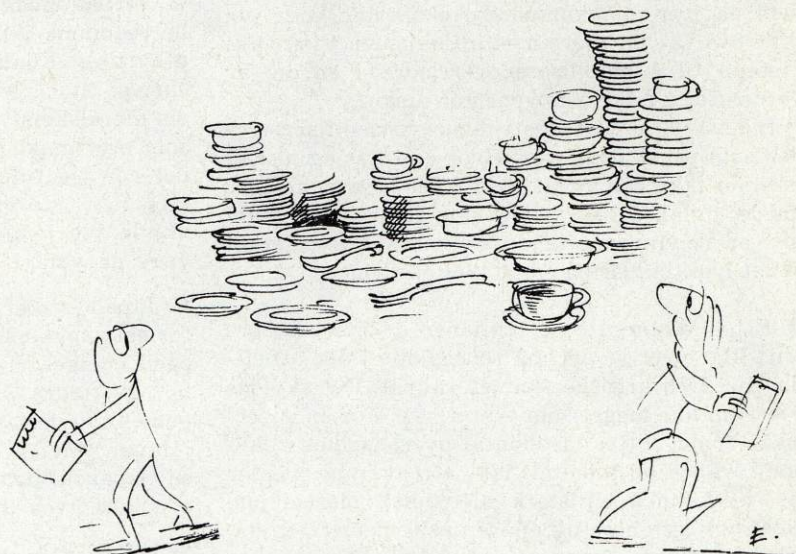
Er menneskeheten på vei mot en skjebnetime, en katastrofe uten sidestykke? Eller er vi vitne

til en ny sivilisasjons fødselsveer? Vi er med på å gi svaret. Uavhengig av de økonomiske og politiske maktblokkene i samfunnet, kan små grupper bli banebrytere for en ny livsstil preget av uselvishet og omsorg. En forutsetning er at de lever og arbeider nært sammen, også globalt. Velmenende individualister kommer til kort overfor utfordringens omfang.

Det er viktig å identifisere, nære og hegne om de spirer av nytt liv som skyter opp mellom ruinene av det gamle. Det er viktig ikke å kaste bort tiden på å forsvare strukturer og standpunkter som er på vei ut. Både høyre- og venstre-siden kan være skyldige i det. Å bryte ut av en tids-epokes veletablerte tenkemåte er ikke lett. Men ved inngangen til vårt århundres siste fjerdedel er ingen andre veier åpne.

LIKT OG ULIKT

Gerd Jonzon

Møter man en hellig ku på gaten i India, viker man respektfullt til siden. Kua har alltid forkjørsrett.

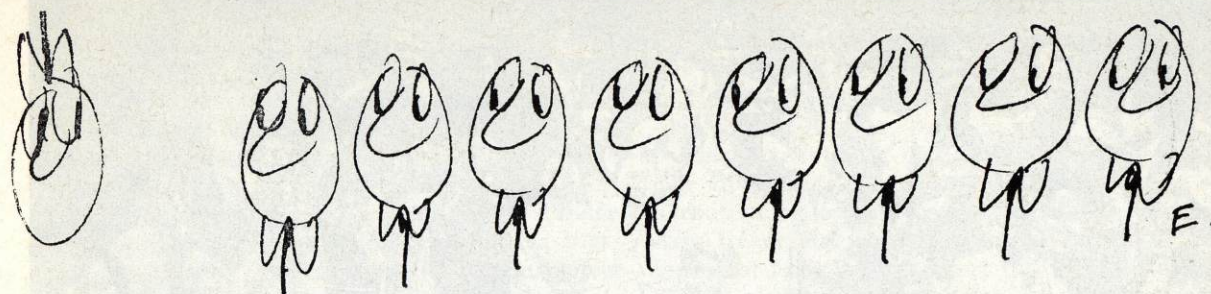
Slikt tror vi ikke på i Sverige. Her er vi mer rasjonelt anlagt. Tror vi. Vi har ingen fordommer. Ingen tabuforestillinger.

Men forsøk å si: «Jeg vil heller være ulik enn likestillet. Jeg synes ulikheter er bra. Fram for å bevare våre ulikheter.» Da kan det bli et forferdelig ramaskrik. Man undres om man simpelt hen har skubbet en svensk hellig ku i grøften.

Hvor lett vi har for å ta oss selv og våre synspunkter altfor høytidelig.

Ylva Eggehorn snakker om «Guds barns frihet til å dumme seg ut». Så *skjønt* om vi bare kunne le og smile av det herlige, vidunderlige, storartede og hellige i å være skapt ulike. Ingen etterligninger, bare originaler. Igår, idag, imorgen — så lenge tiden består — aldri noen sinne en annen skapning som er akkurat slik som jeg. (Heldig, i grunnen.)

Jeg kjenner mange gifte par som er veldig bra

mennesker. De har vel sine uunngåelige familieproblemer, men stort sett går det pyntelig. De er glad i hverandre for det meste. Men når det gjelder småsaker — da tenker man ulikt nesten hver gang. Fordel eller ulempe for ekteskapet? Blir det stadig rivninger og fastkjøring, er det ikke særlig morsomt. Men slipning og forvandling kan være noe annet. Da kan det bli en uutømmelig rikdom å være ulike, tenke ulikt og enda høre sammen for livet.

Et ungt par bestemte seg for å praktisere absolutt likestilling hjemme. Etter en stund var begge like huløyd av mangel på søvn. Begge spratt opp hver gang ungen skrek. Begge tok sats for å svare telefonen hver gang den ringte. Og sto det uvasket oppvask på kjøkkenet, hadde de hver sin dårlige samvittighet. Ganske slitsomt. Men det fins jo ulike måter å fordele likestillingen på, så den fungerer i praksis.

Å bygge den på ærlighet er vel det første. Uselvishet nummer to. Eller kanskje omvendt. Hovedsaken er at begge de faktorene er med — ellers er det umulig å skape en hjemmelikestilling som fungerer. Her tar jeg gjerne risken på å bli motsagt. Jeg står fast ved min tese! Den er gjennomprøvet. Den holder, i større og mindre familier.

Bak likestillingsspørsmålene i samfunnet ligger mange års kamp. En hel del seire gjenstår å vinnes. Under et besøk i Reykjavik i fjor fikk jeg lære at Island var et absolutt foregangsland i likestilling mellom menn og kvinner på arbeidsmarkedet. De islandske kvinnene hadde kommet fremover fortere enn de svenske.

Men den aller mest interessante likestillingsdebatten står igjen. Den handler om hvordan andre kan bli mere likestillet med oss i den levestandard vi betrakter som en selvsagt rettighet. Her gjelder det menn, kvinner og barn over alt i alle land der de ikke har nok. Vi må bry oss om slike mennesker på ekte vis. Jeg tror det er begynt, og dette må fortsette. Den såkalte «hvete-

debatten» i Riksdagen (Riksdagen bevilget like før jul en større sum til innkjøp av det svenske hveteoverskuddet på 100 000 tonn. Hveten er en ekstraordinær gave til land som trenger mat.) innebar noe nytt. Den fikk hundretusener av svensker til å gi uttrykk for en overbevist gi-ånd, utover partigrenser og kjønnsrolledebatt.

Og hva er vel fortsettelsen i 1975? Hvilke spor kommer en nyvekket gi-ånd til å sette i vår hverdag? Mener vi alvor når vi sier at vi vil gi bort vår overflod for å skape større likestilling mellom jordens folk?

Kanskje har vi likevel en og annen gammel fordom vi må vrake. Muligens litt form for statustenkning. Et lite spor av nipskultur. En yndlingsplan eller en favorittvane . . . Det ligger en viss befrielse i tanken på at livet kunne være litt enklere enn det er.

Kanskje vi da også skulle få noe av den spontane varmen i kontakten mellom mennesker, som Solsjenitsyn etterlyste her, i den så effektive vestlige tilværelse.

«SONG OF ASIA» TIL EUROPA

Av Bente Sigmund

Sult, overbefolkning, klasseforskjell, politisk maktkamp, krig, bomber, barn uten hjem og foreldre, håpløshet. Dette er Asia slik vi her i Europa får det presentert gjennom presse, radio og TV. Det er nesten så vi glemmer den gamle sivilisasjon og rike kultur som dette kontinent også er i besittelse av.

I to år har ca. 70 unge og eldre fra Asia og Australasia reist rundt i India og Indokina med revyen Song of Asia. Hver og en av disse representerer en del av dette Asia. De kommer fra Vietnam og Laos, to land som har levet i krig i 20—30 år, — fra Philippinene som i syd herjes av borgerkrig mellom kristne og muhammedanere, — fra Malaysia med materiell rikdom, men

som trues av rasemotsetninger. India har den største gruppen i Song of Asia med ca. 20. Halvparten av disse ville vi gjenkjent som «indere». Den andre delen kommer fra nordøst-India og representerer fjellfolkene i Meghalaya, Mizoram, Nagaland. Selv i sitt hjemland India blir de tatt for kinesere, burmesere eller japanere.

Så har man landene i Stillehavet: Australia og New Zealand, Papua New Guinea og den lille øya Fiji. Selv om disse lands levemåte er nokså europeisk, føler de seg nå mer knyttet til Asia og ønsker et utvidet samarbeide. Det siste er også Australias offisielle politikk.

Song of Asia forneker ikke Asias mørke side. Den blir framstilt, men tyngdepunktet legges mer på årsakene til fattigdom, klasseforskjell, krig, slik de selv opplever det.

Gjennom sketsjer, sanger, dans, portretteres håpløsheten — og håpet. Håpet om en forandring som de selv har opplevd som en realitet i sine egne liv og forhold. Krig begynner i menneskenes hjerter. Der må den også overvinnes.

Song of Asia sikter rett på hjertet. De appellerer til deg som menneske med ansvar for den verden vi er del av. Hva med fremtiden?

Gjennom klesdrakt, gule, sorte, brune, hvite ansikt, gjennom latter og gråt gjengir Song of Asia kontinentets fargeprakt og kontraster. De tar deg med på et asiatisk marked — med kinamanens noodle-shop, barbereren som kaprer kunder på fortauet, teselgeren, fruktselgersken fra Vietnam, en mektig fiskemadam fra Papua New Guinea — alle har de sine salgsrop, og det gjelder å overdøve hverandre! Scenen skifter, og fire dansere kommer inn, fra Laos, Japan, Tyrkia og India. De bringer med seg en del av den forfinede kultur, den ro og harmoni som er i Asia.

Song of Asia er ikke et skuespill — men virkelighet. Det er deltagernes egne observasjoner, erfaringer — og ønsker — satt i scene. De ventes til Europa i mars.

NOEN ORD MED KEIKO

Intervju med
Keiko Hirasawa

For seks uker siden landet Keiko Hirasawa fra Japan på Fornebu etter to år i India og Indokina. I denne tiden reiste hun med Song of Asia. Hun ble invitert til Norge og vil gjerne være her til Song of Asia kommer til Europa utpå vårparten. Da gjenopptar hun sin rolle i skuespillet.

I flere år arbeidet Keiko som sekretær i det store Coca Cola konsernet i Tokyo. Med en japansk delegasjon reiste hun til en konferanse for Moralsk Opprustning i Asia Plateau, Panchgani, India. De andre dro tilbake til Japan, men Keiko ble og tok del i å skape revyen som nå heter Song of Asia.

Ved siden av Keiko føler man seg som den rene kjempe, for det er bare halvannen slanke meter av henne. Etterhvert som man blir kjent med henne oppdager man at hun har en meget tørr humoristisk sans. Hendene taler ofte mer enn ansiktet, og på en myk og grasjos måte, helt annerledes enn den firkantete gestikuleringen vår.

Nå har dere reist rundt i hele India og vært i Laos og Syd-Vietnam med Song of Asia. Så kommer invitasjon til Song of Asia fra Europa. Jeg vet at det var mange forskjellige reaksjoner blant dine venner på denne invitasjonen. Hvor-

dan reagerte du?

Jeg hadde følt at vi burde reise til de forskjellige asiatiske land først, at Song of Asia var for asiatene og jeg følte vi kunne gjøre mer for Asia enn for Europa.

Men så tenkte jeg på alt det dårlige som kommer til Asia fra Europa — misbruk av sex og narkotika og ødelagt familieliv. Mange av oss i Asia følger det dere gjør her i Europa. Vi imiterer, det føler jeg i et hvert fall for oss i Japan. Europa lever ikke som det kristne kontinent det er. Så kan vi i Asia gjennom Song of Asia hjelpe Europa til å leve annerledes, vil jeg være med på det.

Du har reist med denne styrken i Song of Asia i to år. Har du fått utbytte av det rent personlig?

Jeg ble med i Song of Asia først fordi jeg var interessert i hvordan forskjellige nasjoner kan samarbeide, og i at jeg som en alminnelig kvinne kunne være med på dette samarbeide.

Vi i Song of Asia kommer fra 15 land. Vi tilhører forskjellige raser — sorte og hvite, brune og gule. Vi tilhører forskjellige religioner, er hinduer, kristne, buddhister og muhammedanere. Samarbeide er ikke lett.

Lenge fant jeg det vanskelig å arbeide sammen med inderne. Det gjorde også mine venninner fra Indokina. Vi følte inderne ville bestemme alt. Og for hvert ord vi sa, kom det ti fossende ut av inderne. Så for å slippe krangel, fant vi ut at det var best å tie stille.

Vi har måttet lære hvordan vi kan ha omsorg for hverandre, respektere hverandre, være glad i hverandre og være ærlige med hverandre. Disse tingene trenger vi å lære på nytt hver dag.

Jeg er nysgjerrig. Hva med samarbeidet med européerne? Og Keiko ser på meg:

Forts. side 14

Tyve år i Rios slum

Berettet av Geneviève Lejeune

Rio de Janeiro! Bare navnet skapte de mest vanvittige drømmer: «arbeid, et ordentlig hus» . . Folk emigrerte fra nord og sør på lastebåter og lastebiler til den vidunderlige stad . . . men så kom man frem — til den brutale, ja umenneskelige virkelighet.

Som så mange andre bega Edir Pereira seg en dag på denne håpets vei som skulle føre henne fra Fortaleza til Rio. Luiz, mannen hennes, var reist noen måneder i forveien. Sammen med henne reiste 5 små barn. Hun var såvidt 25 år.

Min mor gråt da vi var gått ombord i den gamle lastebåten, forteller hun. Jeg var urolig for å skulle treffe Luiz igjen. Vi hadde vært fra hverandre i 6 måneder, og han hadde aldri tidligere følt seg ansvarlig for sin familie. Han brydde seg bare om å more seg. Jeg ble allikevel lykkelig over å se ham igjen. Jeg elsket ham enda, tross all den lidelse han hadde brakt over meg.

Luiz hadde fått tak i en liten bolig på den andre siden av bukten. Vi måtte dra dit pr. båt. Jeg hadde tatt med fra Fortaleza en stor aluminiumsbalje som jeg hadde stuert barnas hengekøyer i, og en kuffert. Oppe på broen på båten, da Luiz ville flytte på kufferten, gjorde han en feilbevegelse slik at baljen falt i vannet. Han stupte øyeblikkelig uti for å få den ombord igjen. Vi hadde ikke råd til å miste noe, vi hadde jo allerede så lite.

Han likte å danse samba

«Huset» vårt i Niteroi lå helt på toppen av en ås. Det var lite og fuktig. Fjellet var kjøkkenvegg. Luiz hadde laget to store senger av rissekker fylt med bananblader. Vi bodde der i 5 måneder.

Livet var hardt der. Luiz måtte dra hver dag kl. 4 om morgenen for å være på arbeidet kl. 7, og jeg brukte morgenen til å hente vann nede ved foten av åsen.

En av mine tanter bodde i favelaen São João i Rio, hun inviterte oss til seg. Favelaen skremte

meg med sine trebrakker som klorte seg fast i åssidene, sine smale skitne gater, vannet som man måtte hente så langt avgårde, mangelen på hygiene, promiskuiteten, oppløpene . . . Det var første gang jeg var på et slikt sted — alt forekom meg underlig.

Brakken vår lå på toppen av en bratt skråning. Luiz hadde laget et gjerde rundt for å hindre at barna falt ned. Jeg hadde meldt dem inn på skolen alle sammen, selv den yngste, for hver fjortende dag å ha rett til å få tørr melk helt til barnet var 6 måneder. Om dagen vasket jeg tøy for noen familier i «Asfaltoen»: Med «Asfalto» menes asfalterte gater hvor det bor folk med penger, i motsetning til favelas-beboerne.

Vannhentinga var min store skrekk. Hver dag gikk jeg ned for å hente vann fra den offentlige vannkranen. Jeg sto og ventet på tur til å fylle store kanner som jeg bar på hodet. Veien var hullete og steinete. Noen ganger ble bakken for bratt og kannen for tung, og jeg falt. Da måtte jeg gjøre alt på nytt igjen. Det var hardt! Barna hjalp meg ved å gå og hente vann i små hermetikkbokser. Regnværsdager ble gledesdager. Da satte jeg kannene under taket og filtrerte regn-vannet med et håndkle. — Dette slitet skaffet meg slike rygglidelser at jeg fremdeles ofte må legge meg ned.

Jeg blandet meg ikke med naboene. Jeg var skamfull over å være blitt en «favelada». Luiz hadde litt etter litt vendt seg til dette miljøet og var etter hvert blitt svært populær. Han likte å danse samba, han var med på alle fester, men han nektet å ta oss med. Han ville ikke at vi skulle bli «smittet» av den usunne atmosfæren som rådet. Jeg var sjalu over å se ham gå ut alene, og litt etter litt ble jeg svært bitter. Dette varte i tolv lange år.

Så oppdaget jeg plutselig en forandring med min mann. Han drakk ikke lenger og ba meg til og med med på festene i favelaen. Alle hadde lagt merke til at han var blitt annerledes.

Det var på det tidspunkt da vi alle var truet med oppsigelse av eieren av åskollen der favelaen lå. Vi var alle kommet fra nord eller fra det indre av landet, visse på at vi i Rio ville finne arbeid og at vi der ville kunne bo skikkelig. Men leiene var for høye. Til slutt bygget vi brakker på jord som ikke allerede var bebygget — et sted måtte vi jo bo — skaffe våre barn tak over hodet. Det fantes da en lov som forbød at det ble krevet leie av favela-innbyggerne. Eieren av vår jord brød seg ikke om det. Han hadde jo gitt ordre om at alle som nektet å betale ham det de skyldte, skulle flytte. Flere familier ble reddet og betalte i skjul. Noen «faveladoer» gjorde slutt på denne pengeutpressingen og skaffet seg advokat for å forsvare samfunnets interesser. Advokaten forlangte tre cruzeros av hver familie og sa at hvis vi bygget flere brakker, ville ikke eieren lenger kunne si oss opp . . . det var bare et middel til å gjøre penger.

Luiz var klar over dette. Ved hjelp av en liten gruppe begynte han allerede å forsvare faveladoene. Ulykkeligvis var allerede familier blitt forvist og brakkenes deres fratatt dem av politiet. Det var trist. Og alle fortalte at nye forvisninger ville følge — spenningen øket.

Hele åsen var på randen av krig

Det var under en av disse hendelsene at Luiz traff en mann fra en annen favela. Gjennom ham lærte han litt etter litt å vende seg til Gud og be ham om å lede seg i de bestemmelsene han måtte ta, og å begynne dagen med en stunds stillhet. Jeg hadde inntrykk av at Luiz ikke kjente seg alene lenger, at en ny kraft bodde i ham.

Luiz mente at han burde treffe guvernøren for staten for å be ham om hjelp. Leiligheten bød seg ved innvielsen av en skole. Luiz måtte kjempe seg frem til ham. Han fortalte at livet var blitt umulig å leve i São João-favelaene — hele ås-

siden var på rand av krig. Guvernøren ga straks ordre om å stanse utkastelsen av nye familier.

Da han kom tilbake, ble Luiz mottatt med begeistring. Vi var alle lettet, men jeg fortsatte å skamme meg over alle disse historiene, over dette livet i en favela. Jeg var svært forfengelig. Jeg kjeglet stadig med mannen min. Jeg tenkte bare på meg selv og barna, men han tenkte på alle de andre.

Han var overbevist om at det fantes en løsning. — Og så var jeg redd. Jeg visste at endel mennesker ikke delte hans syn på tingene og ville drepe ham. Jeg ba meget for ham — det er kanskje takket være det at han ennå er i live. Han ble blandet opp i forferdelige konflikter. Han skjulte det som hendte for meg. Han ville ikke at jeg skulle engste meg, men det endte alltid med at jeg fikk vite om det. Jeg sa til ham: «Du gjør for meget for de andre, du får ingenting igjen for det. Du ofrer familien din.» Svært ofte gikk han ikke på arbeide. Han ville kjempe for at faveladoene skulle bli overført til leiegårder. Ingen trodde at det ville lykkes ham, og man gjorde narr av ham . . . men det endte med at han oppnådde at innenriksministeren ga tilatelse til overføringen.

Da jeg så baderommet

Arbeidet med byggingen av leiegårdene begynte svært fort, snart kunne man få øye på dem fra favelaen. Vi kunne ikke virkelig få oss til å tro at det var for oss, før den dagen opprant da flyttevognene kom. I en hel uke flyttet de familiene og deres eiendeler fra favelaen til de nye leiegårdene. Det var meget godt organisert. Vi hadde nummer. Min tur kom 20. mai 1971. Det var en fantastisk stemning, alle mennesker var ute på gatene.

Jeg hadde ikke sett på leiligheten før, jeg var redd for å skulle glede meg for tidlig, for at drømmen aldri ville bli virkeliggjort. Da jeg fikk se kjøkkenet, baderommet, vannkranene, satte

jeg meg ned av bare forundring og fryd, og jeg sa til meg selv: «Alle lidelsene i favelaene var verdt dette!» Det var vidunderlig å ikke skulle behøve å hente vann lenger, slippe slitet med de tunge kannene oppover bakkene. Dette var virkelig en gave fra Gud.

Et nytt liv begynte. I løpet av sommeren 1973 ba våre venner fra Moralsk Opprustning oss om å slutte oss til en brasiliansk delegasjon som skulle reise til Moralsk Opprustnings verdenssenter i Caux i Sveits. Luiz var overbevist om at vi burde ta imot innbydelsen. Vi ble hjulpet til å finansiere reisen, og vi betalte selv så meget vi var i stand til.

Jeg hadde ikke egentlig lyst til å reise til Caux. Luiz insisterte på at jeg skulle følge ham — han sa at en hustru burde stå sammen med sin mann. Jeg var engstelig under hele reisen, men den måten vi ble tatt imot på i Caux overvældet meg. De første dagene gjorde jeg ikke annet enn å se og høre — så ble jeg grepet av lengsel etter familien min og landet mitt.

En kveld spiste vi sammen med et annet par. Den unge kvinnen fortalte hvordan hun var blitt i stand til å overføre til kjærlighet det hatet som bodde i henne. Hennes fortelling grep meg sterkt. Etter aftens gikk Luiz for å se en film i konferansesalen. Jeg gikk opp på rommet vårt. Jeg hadde behov for å være alene. Jeg leste noen avsnitt i Bibelen, så bestemte jeg meg for å gå og legge meg, men det var umulig å få sove. Noe skjedde med meg. Tankene mine fløy plutselig til Fortalez, og jeg så min mor. Hun svarte meg — jeg spurte meg selv hvorfor, og så husket jeg: . . . Siste gang hun var kommet til Rio hadde vi kjeglet. Jeg var misunnelig på søstrene mine, de var velkleddt, de hadde pene hus, og jeg hadde ingenting. Jeg bodde enda i favelaen. Det gjentok mor for meg ustanselig. Jeg gjemte meg for å gråte. En dag sa jeg til henne: «Du skulle ikke snakke slik til meg. Gud har en plan for hver og en av oss.» Hun ble ergelig, forlot oss og sa at hun ikke ville komme og besøke oss mere.

Jeg sa at da ville jeg heller ikke prøve å treffe henne. Dette hendte for ti år siden.

Kampen var langvarig

Den natten i Caux tenkte jeg: «Du har en gjeld å betale din mor, du må be henne om forlatelse.» Jeg skrev til henne dagen etter, men jeg var overbevist om at hun ikke ville svare meg. Men svaret kom raskt — akkurat den dagen vi reiste. Brevet hennes var gripende.

Da vi kom tilbake til Brasil, viste jeg brevet til barna og forklarte at jeg måtte reise til Fortalez sammen med Luiz for å treffe min mor og be henne om forlatelse. De var overvældet over det som var hendt. Min sønn tilbød å betale reisen vår. Reisen med buss varte i tre dager og to netter, men det var verdt det. Min mor døde seks måneder etter vår gjenforening.

Jeg er bare en alminnelig kvinne. Jeg har bodd 20 år i en favela, men jeg vet nå at også jeg kan kjempe for det som er rett. For hver dag prøvde jeg å forvandle meg, og hver gang jeg føler at jeg holder på å komme bort fra den veien jeg har valgt, går jeg for meg selv på rommet mitt og ber om Guds hjelp. Det har ikke alltid vært lett, kampen har vart lenge.

Portugisere i Caux

Ofte har jeg stått i hallen i Mountain House i Caux og tatt imot delegasjoner langveis fra. For første gang fikk jeg i år selv oppleve å komme inn i den vakre hallen og bli møtt av sveitsisk jodling og velkomstapplaus. Jeg ankom tilfeldigvis samtidig med 5 sørafrikanske studenter, som var nådd fram til Mountain House etter en lang reise fra Johannesburg. Isaac, Obrie, Graham, Doris og Julia sluttet seg til de 10 sørafrikanerne som allerede var kommet.

Et par uker før konferansens åpning visste man ikke stort mer om deltagerne enn at denne gruppen fra Sør-Afrika skulle komme. Men mennesker strømmet inn fra alle kanter slik at vi det meste av de to ukene var 500. Mer enn 100 tyskere satte sitt preg på Caux, den største tyske delegasjonen på mange år.

Julen ble feiret enkelt. Professor Spoerri's bortgang på selve julaften var med på å prege høytiden. Rikdommen i å være så mange nasjoner og kulturer sammen kom også til sin rett.

I romjulen ankom 34 portugisere, den første større gruppe fra det landet som noen gang har gjestet Caux. Portugals flagg ble heist på masten foran inngangen til Mountain House, mens portugiserne sang sin nasjonalsang for alle oss andre. Det grønne og røde flagget vaiet i strålende solskinn mot den glitrende hvite bakgrunnen av Rochers de Naye-fjellet.

Det ble dager fulle av inntrykk for portugiserne. De var studenter og folk fra industrien de fleste, men det var også innslag fra arméen. Deres latinske gemytt satte farge på konferansen. De ga meget gjennom sin spontanitet og med sin musikk og sang. Men vi var alle også sterkt oppmerksomme på realitetene i Portugals situasjon. Flere av dem har sagt de vil komme tilbake til Caux til sommeren.

De unge sør-afrikanerne, svarte, hvite og fargete, var i Caux for første gang. Spenningen mellom dem var til å ta og føle på. Noen av de svarte hilste aldri på en hvit med utstrakt hånd, men brukte istedet en knyttet neve. Samtidig fantes

det i dem alle et oppriktig ønske om å finne en vei til et rettferdig samfunn med likestilling, uten bruk av vold.

Nick, en hvit sosiologistudent, sa om sin rase: «Vi er redde for et nytt Mau Mau. Vi er liberale fordi vi frykter for vår egen sikkerhet. Caux har av og til gjort meg rasende. Igår ville jeg reise fordi her har jeg begynt å tenke. Det har hendt jeg har forandret mening fire ganger i løpet av én dag.»

Sørafrikanerne tok del i en oppførelse av Peter Howards skuespill «Mr. Brown kommer ned fra fjellet».

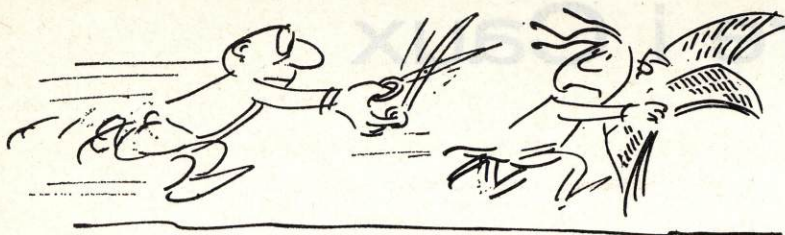
8 av sørafrikanerne blir i Europa til deres universitetsferie er slutt i midten av februar. De skal studere Moralsk Opprustnings arbeide i Frankrike og England.

Medlemmene av den europeiske aksjonsgruppen, som i høst besøkte Danmark, sto for et kursprogram som ble tilbudt de unge deltagerne i konferansen. En ung tysk teolog, Michael Herwig, ledet et bibelstudium, som mange fant helt fascinerende.

På det siste møtet under vinterens Caux-samling tok vi for oss emnene tro og frykt. To alternativer som kan vise seg å bli meget aktuelle i 1975 — for oss personlig og for våre land.

MANIFEST

«Husmødrenes manifest», forfattet av engelske kvinner og tidligere omtalt i Ny Verden, er nå trykket i 21 000 eksemplarer og spredd på de britiske øyer. Manifestet, som bl. a. oppfordrer husmødrene til å bekjempe inflasjonen ved å kjøpe mindre og spare mere, samt å søke kontakt og vennskap med innvandrerfamilier for å lette disses situasjon, har møtt gjenklang over alt. Initiativtagerne forteller om hvordan manifestet har gitt støtet til en rekke aksjoner, som også er blitt omtalt i aviser og radioprogram.

klippet

Våre kvinner er meget aktive politisk, meget bevisste og selvstendige i sitt arbeide på alle områder. Kvinner i høye politiske stillinger finner dere bare i det dere kaller u-land, ikke sant? Nemlig hos oss.

Vi står for like rettigheter, likt ansvar, ikke en frigjøring, smiler hun. Plattformen for vår virksomhet er alltid hjemmet, familien. Vi hopper over et ledd i utviklingen hos dere: Den bitreste av alle strider, den mellom kjønnene. Vi har så nok av andre saker å kjempe for.

Indira Gandhi i et intervju i det svenske bladet FEMINA.

Noen få dager før julaften proklamerte FN's hovedforsamling året 1975 som «Kvinnens år». . . . Kvinnen vil nå bli hegnet om, pleiet og overøst med vakre taler slik at hun kan blomstre og utfolde seg helt i menneskes have.

Og dog — allerede 1974 var intet blomsterår lenger og 1975 vil slett ikke kunne bli det.

Langt mer enn den verdensomspennende ære og berømmelse, vil det for kvinnene i verden bli avgjørende de problemer som det nye år må ta med seg fra det gamle. Fordi det er kvinnene som må gi sine arbeidsløse ektefeller mot og støtte. De er det som plutselig må se tre ganger på det verdifulle kronestykket før de gir det fra seg. Hun vil komme til å ha søvnløse netter fordi det ikke finnes noe arbeid for sønnen, som nettopp er ferdig med utdannelsen. Hun kommer selv til å måtte fiffe på klærne for bedre å følge med i moten.

Det kvinnene trenger er lover som kan beskytte dem. I det vanskeligste året som nå ligger foran oss, vil enhver kvinne, om hun ønsker det eller ei, måtte være årets kvinne!

Fra «Årets kvinner», leder i den tyske avisen Welt am Sonntag av Annemarie Lüders.

Hva er det i vårt samfunn som skaper en gunstig utklekningsstemperatur for tjuvpakk og småterrorister? Hvilke trekk i velferd og overflod virker demoraliserende? Det er noe vi må gjøre galt. Det må rettes på. Det er en toppoppgave for våre politikere og myndigheter, for hjem og skole. Vi kan ende opp i en terrorverden hvor både borger og politi står maktesløse, hvor overgrep utløser overgrep. De stengte dørers skremte verden.

Mer politi? Et rappere og hardere rettsvesen, slik at samfunnsreaksjonen kom med en gang og ikke fire-fem måneder etterpå, med «betinget». Så absolutt ja, men det er en slags nødhjelp.

Det er ikke nok å stanse tyvene. Vi må finne ut hvorfor samfunnsmorale gir grobunn for stadig flere. Hvorfor samfunnsmorale er på gli. Vi trenger en moralsk opprustning. Hvem starter aksjonen? Det er langt viktigere enn både kvinneår og miljøvern.

«Forsinket juleparafra» 11. jan., fra en leder av Kjell Lynau, «NA».

Mer disiplin i vårt kjærlighetsliv skulle minske antallet veneriske sykdommer; forsiktige tobakksrøkning presset på lungeklubbene; moderasjon i alkoholvaner presset på akutt- og langtidsbehandlingen og mere behersket bilkjøring trykket på de kirurgiske avdelingene. Med større ærlighet i selvangivelsen og større varsomhet i ekteskapet ville det bli færre pasienter med nervøse problemer.

Vi begynner å forstå at det vi kan gjøre på sykehusene på mange av disse områdene er av minimal betydning sammenlignet med den forebyggende virksomhet som er nødt til å vokse fram ute i samfunnet.

Professor Gustav Giertz i Läkartidningen, ved avslutningen på 34 års virksomhet ved Karolinska sjukhuset i Stockholm.

Kort nytt

IHERDIG UNG MANN

Hans hjem ligger på Manus-øya i Papua-Ny Guinea. 110 km gikk han til fots gjennom urskogen. Et sted måtte han over et sund og fikk hjelp av en mann i kano, som han tilkalte ved å blåse på en konkyllie. Han vadet flere elver på veien med tingene sine i en bylt på hodet. Til slutt kom han frem til en by og derfra videre til Australia sammen med tre andre studenter. Deres mål? En seks dagers MRA-leir for unge som vil ta ansvar for sine land og få trening i å gjøre det. 16 land på fem kontinenter var representeer.

IKKE FOR BILLIG

John Wesley førte et flammende åndens vær inn i britisk samfunnsliv på 1700 tallet. Mange håper på en lignende revolusjonær, kristen bevegelse i dagens Storbritannia.

I en artikkel i den engelske metodistkirkens avis Methodist Recorder, skriver Roland Wilson bl.a.: «Menn og kvinner ønsker ikke å være sauer. De vil slåss som løver. Ettergivenhet har aldri i noen tidsalder appellert til pionerånden i mennesket.»

Han slutter slik: «Om våre kirker istedet for å demonstrere en utsalgsmentalitet med stadig lavere priser, satte prisen der hvor Kristus satte den, ville kirkene kunne marsjere rett inn i den søkende ungdommens rekke. Våg å kreve alt for det store eventyret som det er å omforme samfunnet gjennom forvandling i menneskers liv.»

Den samme avisen foreslår i en halv siders artikkel at skuespillet «Ride! Ride!», som i ett år er spilt av amatører rundt i Storbritannia, blir tatt opp på repertoaret av et profesjonelt teater. Stykket, som forteller historien om John Wesley, er skrevet av Alan Thornhill og har musikk av Penelope Thwaites. Det ville bli «som en frisk vind i teaterverdenen . . . et særdeles velegnet instrument for evangelisering i en tid som tar underholdning meget alvorlig,» skriver avisen.

NORDMENN PÅ ISLE OF MAN

Stortingsmann Anton Skulberg og frue er nettopp kommet tilbake til Norge etter ti dagers besøk i Storbritannia. De var invitert dit av britiske politikere som er engasjert i MRA. Reiseruten gikk via Skottland, Isle of Man, Nord-England, Oxford og til slutt London.

Ved en mottagelse i Douglas, Isle of Man, var halvparten av parlamentarikerne til stede, sammen med guvernøren. Jean Thornton-Duesbury, medlem av Mans parlament, var en av innbyderne. I et historisk tilbakeblikk fortalte hun at Isle of Man i sin tid hørte inn under Nidaros bispedømme.

Skulberg talte om skolepolitikk, ressurser og vårt ansvar. Også om behandlingen av problemer med så stor rekkevidde at vi mennesker trenger en høyere visdom for å løse dem, og betydningen av at en politikers personlige problemer løses hvis han skal kunne fylle sin oppgave.

Kvelden varte lenge, folk ble til over midnatt, skriver Eva Riise Hanssen, som fulgte ekteparet Skulberg på turen.

CAMEROON

Den afrikanske filmen *Frihet*, som ble produsert i 1957 med Richard Tegstrøm bak kameraet og 10 000 nigerianere som medvirkende, er fortsatt like aktuell. Studenter ved universitetene i Yaounde viste filmen for 250 av sine kamerater og for lærerkollegiet ved en høyskole i Togo. Filmen er i stadig bruk i flere versjoner rundt i verden.

LONDON

Peter Howards fargerike pantomime *La hunden få kjøttbeinet!* har avsluttet sin 11. sesong på Westminster teater. Jack Tinker i storavisen *Daily Mail* skriver: «Stykket kommer høyt på listen over gamle favoritter . . . Historien og musikken hører til de store gledene på London-scenen i juletiden . . . Etter 11 år fremdeles ny og frisk som en nyutsprunget blomst.»

Først var jeg redd europeerne fordi jeg følte at de prøvde å kontrollere meg, at de syntes de visste alt. Jeg følte de ville at jeg skulle oppføre meg som dem. Men jeg ønsket jo å være meg selv, en japaner. Nå er det blitt annerledes. Jeg har lært å arbeide sammen med europeerne.

Hvordan skjedde dette?

Jeg begynte å lytte mer til hva de sa, prøvde å forstå dem. Av de europeere jeg har truffet, finner jeg at de som har bodd i Asia en tid forstår oss mye bedre enn de som ikke har levet i Asia. Senere kom jeg til at det fins to slags mennesker: De som forstår og de som ikke forstår andre mennesker. Det kan være asiater og europeere i begge kategorier.

Jeg fortsetter å tenke på samarbeide. Her i Europa prøver vi også på dette, på politiske, økonomiske og andre områder. Lett finner vi det ikke. Jeg lufter mine tanker for Keiko. Hun reagerer med én gang:

Men det skulle være mye lettere for dere i Europa å samarbeide enn for oss i Asia. Dere tilhører samme rase, den hvite, dere har samme religion. Dere bor nær hverandre og kan lett besøke hverandres land, og for dette trenger dere bare pass. Hos oss er det langt fra det ene landet til det andre, og skal jeg f. eks. reise utenfor Japan, må jeg ha visum, og i mange tilfelle er det svært vanskelig å få.

Hvordan er Japan blitt så rikt sammenlignet med andre land i Asia?

Personlig føler jeg at vi japanere er veldig stolte. Selv vil jeg heller dø enn å tigge, og da også heller arbeide hardt fremfor å dø. Og så er vi veldig flinkene til å imitere, klokene fra Vesten f. eks. I det hele tatt bruker vi hendene og fingrene mye. Keiko smilte lurt: «Det kan jo hende at pinnene (chopsticks) vi spiser med er en lur form for finger gymnastikk!

Når snørydding blir mer enn mosjon

La Jacobsen Imperial snøfreser hjelpe Dem.
2 modeller:

7 eller 8 HK,
65 eller 75 cm arbeidsbredde.
Startsikker.
Effektiv.
Lettvint.

Spør etter Jacobsen hos

Reinhardt Maskin A-S
4601 Kristiansand S
Avd.: Østre Aker vei 101
Oslo 5

Bruk
kvalitetsprodukter
fra

A S SABA

ACEROLA PLUS

Naturligt C-vitamin

från Acerola Körsbär, Nypon, Svarta Vinbär och Paprika.

Acerola Plus tillverkas i tropikerna. Acerola Körsbär växer i Västindien. Frukten är 28 gånger rikare på C-vitamin än apelsin.

Redan 1945 lade professor Asenjo fram de vetenskapliga bevisen om fruktens enastående höga C-vitaminhalt.

ACEROLA PLUS säljs som tabletter och instantdryck i HÄLSO-KOSTAFFÄRERNA.

Goda tuggbara tabletter i förpackningar om 50 st, 100 st, 250 st och 750 stycken. C-vitamin-halt 100 mg per tablett. Finns även i starkare dosering 300 mg och 500 mg per tablett.

Som instantdryck osötad 2000 mg per tesked och sötad 1000 mg per tesked.

JUST NU SÄLJS ACEROLA PLUS om 40 tabletter och 100 tabletter på TREVLIGT PRESENTGLAS. LÄMPLIG JULKLAPP. Pris 40 st 8.90 — 100 st 15.70.

IMPORT. Naturprodukter. Storgatan 4 - 703 61 Örebro, tel. 019/18 33 60.
Även postorder expedieras — om inte Acerola Plus finns på er plats

BÅTPLANER?
Rådspør
Båt-PONTUS
Gøteborgs
Frihavn
Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS